

TV 1: Heřmaň – Humňany – Skály – Benešovský mlýn

15 km

Doprava

- vlak Písek – Heřmaň a zpět
- autem k železniční zastávce Heřmaň

Trasa:

Výchozí místo je železniční zastávka ČD Heřmaň na trati Písek – Protivín. Zde prochází **červená pásová značka** z lesa Hůrky, která nás povede přes Heřmaň a Humňany. Projdeme kolem mlýna se zbytkem mlýnského kola na spodní náhon. Na začátku vesnice Heřmaň je druhá zastávka ČD na trati Č. Budějovice – Plzeň. Pod kostelem u silnice s naší značkou je rodný domek Jana Čarka, básníka a lyrika jihočeské krajiny, který je pochován na zdejším hřbitově. Zde je pochován i Václav Krška filmový režisér, scénárista a spisovatel. Zvláštní pozornost zasluhuje ve hřbitovní zdi zachovaný sanktuář zakončený dvěma klíči a vyzdobený v tympanonu rožmberskou pětistlou růží. Zvláštností kostela je třípatrová věž, zakončená dvojnásobným prohnutým jehlanem. Před tím, než vejdem za Heřmaně do lesa, ohlédneme se zpět a budeme mít výhled na Písecké hory. V lese na svahu vrchu Zlatá hora (461 m), kterým procházíme, lze spatřit pozůstatky dolování zlata ze středověku, jak odpovídá i název vrchu. Kromě zlata se těžil též arsenopyrit – sloučenina arsenu se železem. Za vsí Humňany u bývalého statku Schwarzenbergů odbočíme po značce doleva do lipové aleje. Po kilometru budeme mít první rybník jménem Humňanský. Druhý se jmenuje Prostřední a dojdeme ke třetímu jménem Tvrzský, kde na malém výběžku do rybníka stála tvrz Božejovice. Z tvrze lze vidět jen kamennou zeď přes plot, který ohraničuje soukromý majetek s vestaveným soukromým domem. Nedoporučujeme zkracovat si cestu z Heřmaně přes zalesněný kopec, který obcházíme z Heřmaně přes Humňany, a to proto, že v lesíku je bažantnice a cesty nejsou dobré, místy jsou rozorané. Součástí bažantnice jsou voliéry, kde je umělý odchov bažantů. Pod cestou je odchov i divokých kachen. Od tvrze pokračujeme dále po červené značce, která se po 500 metrech stočí doprava ke statku Dvorec. Dojdeme ke křížku a u něho se stočíme ze značky doleva nad kůlnu. Asi po 50 m na levé straně uvidíme oválný pahorek s příkopy bývalé tvrze Modlišovice. Vrátime se ke křížku a cesta se nám stočí prudce doprava ke statku s bývalým lihovarem. Hospodářské budovy jsou poměrně zchátralé. Na oplocených pozemcích je chován dlouhosrstý skot s koňmi. Když se u oplocení zastavíte, celé pasoucí stádo se na Vás přijde podívat. Žižkův pomník, který je na mapě označen, není k nalezení a ani místní o něm nikdy neslyšeli. Jde asi o tiskovou chybu na mapě. Vrátime se zpět ke tvrzi Božejovice, kde odbočíme doprava po žluté značce kolem osady Budičovice do vsi Skály. V obci Skály za odbočkou silnice do Heřmaně, odbočíme doleva /před kapličkou/ na neznáčenou cestu. Přejdeme trať Č. Budějovice – Plzeň, Skalský potok, rameno řeky Blanice k Benešovskému mlýnu. Přejdeme opět trať Protivín – Zdice. Za přechodem tratě odbočíme doleva a mezi chatami dojdeme k zastávce ČD Heřmaň. Nad zastávkou je hájovna Doubky, kde pobýval na dovolené básník a překladatel Antonín Klášterský a místo Kráčmer. Zde hrával ochotnický soubor z Heřmaně „Heyduk“ pod vedením Václava Kršky divadlo v přírodě.

Popis míst

Bažantnice – účelně zařízené a upravené honbiště nebo jeho část k soustředěnému chovu a lovu bažantů. Jde o vyhrazené území lesa a polí obhospodařované se zřetelem na chov, ochranu a výživu bažantů. V době hnízdění je nutný zákaz vstupu do bažantnic. V bažantnicích mají být především husté křoviny a vysoké trávy, neboť bažant vyžaduje kryt. Ve zdejší bažantnici a v blízkosti ní seřezávají mladé smrkové stromky, aby vytvořili přizemní kryt. Jsou nutné i průseky, chodníčky, slunné holiny, a i lapací zařízení na škodnou zvěř. K zabezpečení přirozené potravy mají být plodonosné stromy a keře, políčka a louky. Zvlášť je nutno věnovat péči zimnímu krmení. U zdejší bažantnice je i odchov malých bažantků.

TURISTICKÝ VÝLET TV 1

V každé snášecí voliére (2 m vysoká, 5 m dlouhá a 3 m široká) je chován jeden kohout a 6–8 bažantích slepic. Snesená vejce poměrně malá se zelenavým zbarvením jsou uměle líhnuta. Průměrná produkce jedné voliéry je 180–200 vajec. Potrava bažantů v prvních týdnech života bývá téměř výlučně živočišná, později smíšená. Na jaře a v létě převládá složka živočišná. Bažantí kohout má kovově lesklé zbarvení a váží průměrně 1,3–1,5 kg. Slípka má hnědavě pískové zbarvení a váží méně.

Benešův mlýn – V mlýně, většinu svého mládí a dospívání prožil Václav Krška, narozen v roce 1900 v Písku. Odtud pravidelně docházel do Heřmaně jako režisér divadelních ochotníků. Heřmaňská krajina se stala dějištěm jeho šrámkovsky laděných próz. („Zatoulaný“ „Chlapec a kozoroh“ a triologie „Země hovoří“). Své lyrické vidění světa z mládí si V. Krška přenesl i do svého režisérského a filmového umění. Za Krškou sem zajížděla řada významných pražských umělců, mezi jinými herec Eduard Kohout a spisovatel Vladislav Vančura.

Blanice – pravý přítok řeky Otavy. Řeka vlastnila v dřívějších dobách další jména jako Planice, Vodňanka, Blaňka, Strunkovická řeka. Pramení v Želnavské hornatině pod Knížecím stolcem.

Protéká Prachatickou hornatinou a Bavorovskou vrchovinou. Délka toku je 106 km. V Blanici se rýžovalo zlato a žily zde perlorodky. Blanice má místy peřeje a balvanité prahy. Je vhodná i ke koupání např. u Záblatí před Husincem, u Bavorova, u rekreačního rybníku Pražák, kolem Heřmaně a u soutoku s Otavou. Pěkné skalnaté scenérie jsou při Blanici v okolí hradu Hus, u Záblatí, u Zábrdí před Husineckou přehradou. Blanice byla na svém dolním toku sevřena krunyřem regulace, která byla provedena necitlivě bez ponechání zeleně. Regulace se prováděla od soutoku s Otavou proti proudu. Účelem bylo zamezit ničivým záplavám. Když si chcete udělat představu, jak tok řeky vypadal dříve, musíte na „Starou Blanici“ asi 1/2 km před soutok s Otavou, do Putimi a k Červenému mlýnu, kde byl ponechán starý náhon. Protože regulací bez stromů ztratily ryby útulek pod kořeny vrb a olší, patří proslavená rybnatost na tomto úseku minulosti. Mezi dlažbou břehů našel úkryt jen úhoř říční.

Božovice – Na vyhýbajícím ostrohu do rybníka Tvrzského stávala tvrz a kolem malá ves Božejovice. Místní jméno Božejovice se uvádí poprvé roku 1262. Tvrz na počátku 15. století postavil Jaroš z Drahonice. Ten byl původně na straně Oldřicha z Rožmberka. Po válkách husitských loupil a stal se škůdcem kraje. Proto Oldřich z Rožmberka s velkopřevorem strakonickým r. 1443 podnikl proti němu vojenskou výpravu. Jaroš však před příchodem vojska tvrz chráněnou pouze hliněným plotem opustil a zapálil. Útočiště a ochranu našel ve Vodňanech. Strakoníci pak tvrz zbořili, přičemž tu našli pěnězokazeckou dílnu. Po smíru s Oldřichem z Rožmberka r. 1445 byl statek Jarošovi vrácen a tvrz byla opravena. Tvrz v dalších rozbrojích byla několikrát dobita. Statek zůstal v majetku rodu. Koncem 16. století přešel celý majetek do vlastnictví města Písku. K roku 1741 je uváděno, že tvrz je „pustá“. V 19. století byla zřícenina upravena pro byt knížecího baštyře. Události vážící se k tvrzi sepsal Václav Písař v románu Zlatá stezka. Starší středověké sídlo představovala obdélná budova, široká přes 11 metrů, z níž se dochovaly tři stěny, dnes přestavěná na stodolu. Směrem k jihu jsou dosud z boku budovy vidět dvě střílnová okénka. Ves Božejovice v třicetileté válce zpustla, nakonec úplně zanikla.

Červený mlýn - 100 metrů od železniční zastávky na cestě do vsi Heřmaně je areál vodního mlýna z 2. poloviny 19. století se značně poškozeným vodním kolem. Starý úsek Blanice byl zde ponechán proto, že zároveň tvoří náhon na mlýn. Mlýnské kolo je na spodní náhon. V tůni pod malým jezem se objevuje stulík žlutý, o jehož rozšiřování se starají ryby oukleje, které po strávení dužiny semene, vlastní semeno zasejí někde do bahna. Téměř všechny kmety olší v okolí jsou obtočeny chmelem otáčivým.

Doubky – v hájovně Doubky na pokraji Hůrek pobýval v letním období mirovický rodák Antonín Klášterský (1866-1938), český básník, překladatel z angličtiny a organizátor kulturního života. Byl první, který přeložil Shakespearovy „Sonety“ v roce 1923. Klášterský teprve v Hůrkách poznal svůj rodný kraj, ke kterému svou lásku vyjádřil v básnických sbírkách „Na českém jihu“ a „Nové jihočeské melodie“. Na dovolené v Hůrkách a na mnohé příběhy zde prožité vzpomíná obsírně ve svých „Pamětech a portrétech“.

TURISTICKÝ VÝLET TV 1

Heřmaň – původně jedno z nejstarších městeček v jižních Čechách. Vesnice se nachází pod Zlatým vrchem podél silnice Strakonice – Protivín. Okolí obce bylo osídleno již ve starší době bronzové. Byly nalezeny i dvě laténské polozemnice s poměrně zdatnou konstrukcí obydlí a s různými předměty. Okolí dnešní pískovny s kótou 399 si k založení sídliště vybrali Slované. Kostel sv. Jiljí a fara jsou poprvé uváděny v roce 1254. Průzkumem, tzv. dendrochronometrií, bylo zjištěno, že krov kostela ze 3/4 pochází z trámů píseckého hradu. Raně gotický kostel sv. Jiljí byl v 18. století zbarokizován. V kostele má větší cenu 6 oltářních plastik a barokní kazatelna. Ve 13. století bydleli lidé v okolí Heřmaně na několika místech. Byla to např. ves Ctímírova, která později splynula v jednu obec s Heřmaní. Podle místní tradice se v obci konaly proslulé dobytčí trhy. V počátcích husitského hnutí chodívali Heřmaňští na společné modlitby a kázání na horu Tábor u Bechyně. V Heřmaní jako v první obci v Čechách vznikla v roce 1414 husitská bouře. V roce 1588 byla Heřmaň spolu s dalšími vesnicemi koupena městem Písek za 10 000 kop grošů. Během třicetileté války byla zničena a změnila se na vesnici.

V Heřmaní jsou pochováni místní rodáci Jan Čarek a Václav Krška:

Jan Čarek (1898–1966) se projevil jako lyrik české krajiny a venkovského života v díle „Temno v chalupách“. Jeho verše dětem - „Motýlí“ - čerpají z přírody.

Václav Krška (1900–1969) se narodil v Písku. Většinu svého mládí a dospívání v letech 1920–30 prožíval na Benešovském mlýně u Heřmaně. Odsud pravidelně docházel do vsi, aby řídil činnost ochotnického spolku „Heyduk“. Heřmaňská krajina se stala dějištěm jeho próz „Zatoulaný“, „Chlapec a kozoroh“ a trilogie „Země hovoří“. Za scénáristou, spisovatelem a režisérem Krškou do Heřmaně dojížděla řada významných osobností, mezi jinými i Vladislav Vančura. Ten sem umístil děj svého posledního románu „Rodina Horvátova“. Písecký básník Adolf Heyduk věnoval Heřmaní svoji báseň „Heřmaňská“.

V okolí obcí Heřmaň, Putim a Ražice, ale i na několika místech Orlické přehrady byla zjištěna kriticky ohrožená užovka stromová (*Elaphe longissima*). Užovka se ráda zdržuje na území teplém a suchém. Protože výskyt užovky stromové je v Čechách znám pouze z Poohří, je její výskyt na Písecku velkou vzácností.

Modliškovice – Petrovice. Zaniklá osada, která byla v první třetině 14. století majetkem jakéhosi Ivana. U vsi byla tvrz, která se podle A. Sedláčka původně nazývala Petrovice a zaniklá ves Modliškovice. Teprve později byl přenesen název vsi také na tvrz, kterou po roce 1328 založil jeden ze synů Ivana. Synům Ivana Ctiborovi a Chvalovi král Karel IV. potvrdil držení vsi. Později se bratři o majetek rozdělili. Chval zůstal hospodařit v Modliškovicích. Později vznikaly velké spory o majetek. Po usazení zdejšího rodu na Chřepici byla tvrz připojena k sousedním Božejovicím a zpusťla. Od roku 1457 se tvrz již neuvádí v žádných listinách. Poslední majitel Bedřich z Čejkov kolem roku 1589 pustou ves Modliškovice i s rybníky a lesy odprodal za 2 150 kop grošů Písku. Tehdy se jméno Modliškovice v katastru osad vyskytuje naposledy.

Na tvrzišti o průměru asi 14 metrů je obdélníková jáma. Podle vyprávění místních lidí to byl vstup do chodby, která měla spojit tvrz s tvrzí Božejovice a měla zde stát kaple sv. Jiljí. Při orání pastviště v letech 1873–1874 byly nad tvrzí údajně nalezeny staré zbraně a základy zdi.

Skály – Přestože první písemná zmínka o obci je až r. 1365, její existenci již ve 13. století dokládají archeologické nálezy. Ještě starší sídliště z doby laténské bylo nalezeno v blízké pískovně U Boru. Šlo o polozemnici s nálezem nespočetného množství keramiky. Překvapením byl vysoký podíl jemné keramiky točené na kruhu. Ves Skály s osadou Budičovicemi původně patřila rožmberskému Helfenburku. V r. 1713 většina usedlostí ze vsi náležela schwarzenberskému Protivínu. Ve Skalách se zachovaly pěkné barokní štíty a špýchary při usedlostech.

